



Ústřední knihovna
Fakulty sociálních studií MU

Základy práce s informačními zdroji pro bc. studenty SPSP SPR155

PhDr. Dagmar Čerňová

Brno, 17. října 2016



Osnova kurzu

- ❑ Práce s informacemi, základy EIZ, psaní odborných (závěrečných) prací
- ❑ Práce s elektronickými informačními zdroji I.
 - ❖ základy vyhledávacích technik
 - ❖ tvorba rešeršního dotazu
 - ❖ praktické vyhledávání v oborových databázích
- ❑ Citace, citování, plagiátorství
 - ❖ základní terminologie, citační styly
 - ❖ základy citování jednotlivých druhů dokumentů
 - ❖ citační software, zvláštnosti citování
- ❑ Práce s elektronickými informačními zdroji II.
 - ❖ EBSCO Discovery Service, nadstavbové nástroje
 - ❖ databáze elektronických knih



Podmínky absolvování předmětu

☐ Zápočet

- ❖ účast na přednášce a obou seminářích
- ❖ vypracování praktického úkolů
- ❖ splnění písemného testu

☐ Další termíny kurzu

- ❖ 24. 10. 13:30 - 15:00 PC25 - seminář
- ❖ 31. 10. 13:30 - 15:00 P22 - přednáška
- ❖ 7. 11. 13:30 - 15:00 PC25 - seminář



Ústřední knihovna
Fakulty sociálních studií MU

Práce s informacemi



Osnova

Práce s informacemi

- ❖ informační společnost
- ❖ informační gramotnost

Psaní odborných (závěrečných) prací

Informační zdroje

- ❖ Typy informačních zdrojů
- ❖ Licencované zdroje
- ❖ Kde hledat knihy, odborné časopisy, informace z médií, závěrečné práce, referenční díla, statistické údaje, oborové brány?



„Knowledge is power“.

Francis Bacon



Informační společnost

- založená na informacích a znalostech

- problémy při práci s informacemi:
 - ❖ velké množství
 - ❖ snadná dostupnost
 - ❖ kvalita



Informační gramotnost

- **Rozpoznání informační potřeby**

- Schopnost **informaci**:
 - ❖ **nalézt** – znalost informačních zdrojů a vyhledávacích strategií
 - ❖ **vyhodnotit** – užitečnost/relevance
 - ❖ **použít** – pro daný účel, znalost autorského zákona, problematiky citování a plagiátorství



Ústřední knihovna
Fakulty sociálních studií MU

Psaní odborných (závěrečných) prací



Ústřední knihovna
Fakulty sociálních studií MU

Propagační video Západočeské univerzity v Plzni



Metodika psaní odborných prací

- Dostatek času pro vyhledání a nastudování příslušné literatury
- Vypracování námětu závěrečné práce
- Vymezení času potřebného k sepsání textu
- Dodržení všech předepsaných formálních a odborných náležitostí



Základní etapy přípravy písemné práce

1. Volba tématu a strategie přípravy
2. Informační průzkum
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. **Příprava dokumentace**
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce



1. Volba tématu a strategie přípravy

- ❖ Časový plán
- ❖ Volba tématu
- ❖ Příprava na informační průzkum

2. Informační průzkum

- ❖ Bibliografický průzkum
- ❖ Knihovny

3. Zpracování výsledků průzkumu

- ❖ Studium
- ❖ Excerptování



4. Výzkum

5. Tvorba práce

- ❖ Definitivní osnova
- ❖ Uspořádání materiálu
- ❖ Tvorba textu

6. Příprava dokumentace

- ❖ Seznam bibliografických citací
- ❖ Odkazy
- ❖ Obrázky, tabulky, přílohy
- ❖ Průvodní materiál



7. Příprava konečné verze práce

- ❖ Psaní čistopisu
- ❖ Závěrečná redakce

8. Odevzdání práce

9. Obhajoba – prezentace práce



10 rad, jak napsat a obhájit kvalitní diplomovou práci



Základní etapy přípravy písemné práce

1. Volba tématu a strategie přípravy
2. Informační průzkum
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce



Volba tématu

- Podívat se do [Archivu závěrečných prací IS MU](#)

- Případně na práce jiných univerzit:
 - ❖ [Vysokoškolské kvalifikační práce](#)



Základní etapy přípravy písemné práce

1. Volba tématu a strategie přípravy
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce



Informační průzkum

☐ Práce s informačními zdroji

- ❖ Hledání dokumentů, které souvisí se zvoleným tématem

☐ Získání dokumentů*:

- ❖ Výpůjčka z knihovny
- ❖ Výpůjčka/dodání dokumentu z jiné knihovny v ČR/zahraničí – MVS, MMVS
- ❖ E-prezenčka, Copy on Demand (CoD)
- ❖ Licencované databáze
- ❖ Internet

*jako dokument budeme pro potřeby naší výuky označovat texty, obrázky, fotky, videa tj. jakoukoli formu grafického znázornění informací





Informační zdroje

Knihy

Periodika

- ❖ odborné časopisy, magazíny

Referenční díla

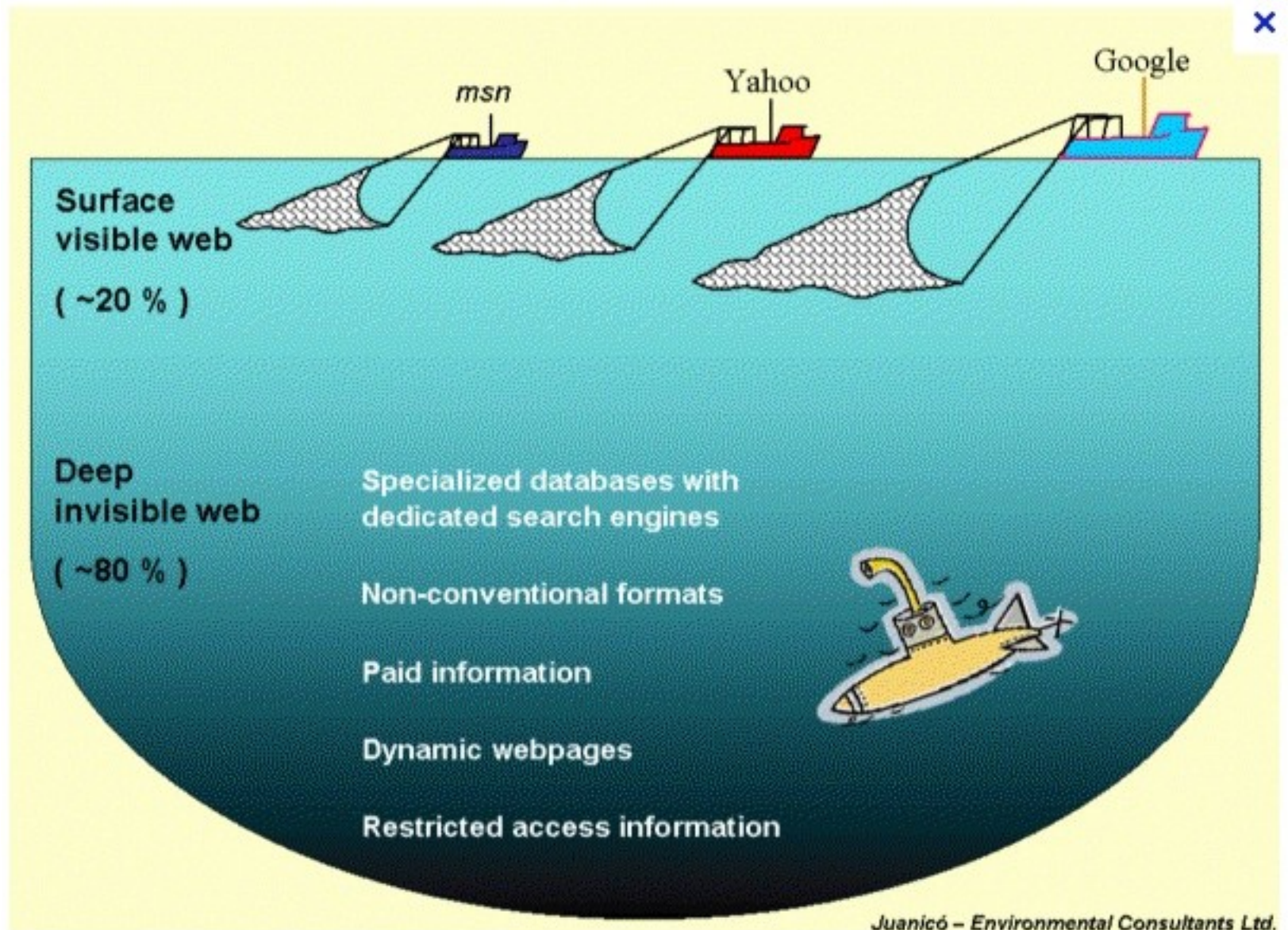
- ❖ encyklopedie, slovníky, tezaury, mapy, atlasy, bibliografie, adresáře, ročenky

Další zdroje

- ❖ závěrečné práce, materiály z konferencí, vládní publikace, šedá literatura, noviny, newsletters)

Internet

Web x Deep web (Invisible web)





Licencované zdroje I.

- ❑ Další výrazy - komerční zdroje/databáze, elektronické informační zdroje, **e-zdroje, EIŽ**, databáze, dokumenty v elektronické podobě

- ❑ Dostupné prostřednictvím **databází**
 - ❖ volně dostupné
 - ❖ komerční (licencované)



Licencované zdroje II.

- ❑ za úplatu – **pro studenty MU zdarma 😊**
- ❑ informace jsou prověřené (prochází recenzním řízením)
- ❑ články dostupné dříve než v tištěné podobě
- ❑ **doporučený zdroj pro psaní seminárních a závěrečných prací**



Databáze

- ❑ **Bibliografické** – pouze základní "identifikační" údaje o dokumentech (název, autor, rok vydání atd.) + abstrakt

- ❑ **Fulltextové** – plné texty dokumentů

- ❑ **Multioborové** – dokumenty z různých oborů
 - ❑ rozsáhlé databáze – např. ProQuest, Wiley, EBSCO
 - ❑ není možné mít zaplacený přístup ke všem kolekcím, tj. ke všem fulltextům



Licencované databáze

☐ Přístup:

- ❖ stránky knihovny - <http://knihovna.fss.muni.cz/ezdroje>

TIP

společenskovědní databáze

- ❖ Portál elektronických informačních zdrojů MU -

<http://ezdroje.muni.cz/>

TIP

databáze i z jiných oborů

- ☐ Mimo počítačovou síť MU je třeba použít vzdálený přístup
(Open VPN, proxy, EZproxy, Shibboleth)

TIP

Open VPN, Shibboleth



Kde hledat odborné časopisy? I.

- EBSCO
- JSTOR
- ProQuest
- Sage Journals Online
- ScienceDirect
- SpringerLink
- Wiley Online Library

TIP

Multioborové databáze jsou dobrým startovním místem pro vyhledávání, můžete je prohledávat prostřednictvím [discovery](#)



Kde hledat odborné časopisy? II.

- SocINDEX with Full Text** (přístup z databáze EBSCO)
- ProQuest Social Sciences Databases - Social Science Database** (přístup z databáze ProQuest)
- Sage - Social Work & Social Policy**
- SpringerLink - Social sciences › Social policy**



Kde hledat odborné časopisy? III.

□ Volně dostupné zdroje:

- ❖ [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#) - přes 10.000 časopisů s otevřeným přístupem
- ❖ [Central European Journal of Social Sciences and Humanities \(CEJSH\)](#) - databáze bibliografických údajů a anglických abstraktů článků uveřejněných ve vědeckých časopisech z oblasti humanitních a společenských věd vycházejících v ČR, SR, v Maďarsku a Polsku.



Kde hledat knihy?

☐ Katalogy

- ❖ [Katalog MU Aleph](#)
- ❖ Souborné katalogy – [JIB](#), [CASLIN](#)

☐ Licencované databáze

- ❖ [EBSCO eBook Academic Collection](#)
- ❖ [Sage Knowledge](#)
- ❖ [eReading.cz](#)

☐ Další zdroje

- ❖ [DOAB](#)
- ❖ [OAPEN Library](#)
- ❖ [Google Books](#)



Kde hledat informace z médií?

☐ Denní tisk, populárně-naučné časopisy, TV
a rozhlasové vysílání:

❖ [Anopress Monitoring Online](#)



Kde hledat závěrečné práce?

- [Archiv závěrečných prací MU – Thesis](#)
- [Vysokoškolské kvalifikační práce – Theses](#)



Kde hledat referenční díla?

- [Gale Virtual Reference Library](#)
- [The World Factbook](#)



Kde hledat statistické údaje?

- Český statistický úřad
- Eurostat



Kde hledat oborové brány/portály?

- Sociální práce
- Sociální revue
- Výzkumný ústav práce a sociálních věcí



Kde hledat další volně dostupné zdroje?

 [Google Scholar](#)



Ústřední knihovna
Fakulty sociálních studií MU

Shrnutí



Psaní odborných (závěrečných) prací

Volba tématu

- ❖ Kontrola v Archivu závěrečných prací IS MU

Informační průzkum

- ❖ Katalogy knihoven
- ❖ Licencované zdroje
- ❖ Veřejné dostupné zdroje



- ❑ **Pro vyhledávání odborných informací používejte licencované informační zdroje**
 - ❖ Ověřené, kvalitní, jedinečné informace

- ❑ **Seznam databází**
 - ❖ Stránky knihovny
 - ❖ Portál elektronických informačních zdrojů

- ❑ **Mimo počítačovou síť MU si nastavte vzdálený přístup**
 - ❖ Např. OpenVPN, Shibboleth



Literatura

KATUŠČÁK, D., B. DROBÍKOVÁ, R. PAPÍK. *Jak psát závěrečné a kvalifikační práce*. Nitra: Enigma, 2008, 161 s. ISBN 978-80-89132-70-6.

BOTHMA, Theo. *Navigating information literacy: your information society survival toolkit*. 3rd ed. Cape Town: Pearson Education, 2011, 208 s. ISBN 9781775782278.



Obrázky

<http://cathryno.global2.vic.edu.au/2010/05/08/deep-web-vs-surface-web/>



Děkuji Vám za pozornost

PhDr. Dagmar Čerňová

cernova@fss.muni.cz

infozdroje@fss.muni.cz